

Ευρώπη 2020: Όραμα Υψηλού Επιπέδου Κοινωνικής Συνοχής

Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στον τομέα των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) οφείλεται το 5% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ, αξίας €660 δις ετησίως, με πολύ μεγαλύτερη όμως συμβολή στην αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας (20% απευθείας από τον τομέα των ΤΠΕ και κατά 30% από τις επενδύσεις ΤΠΕ). Αυτό οφείλεται στα υψηλά επίπεδα δυναμισμού και καινοτομίας του τομέα, καθώς και στον καταλυτικό του ρόλο στην αλλαγή του τρόπου διεξαγωγής των συναλλαγών σε άλλους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ταυτόχρονα, ο κοινωνικός αντίκτυπος των ΤΠΕ έχει καταστεί σημαντικός - για παράδειγμα, το γεγονός ότι υπάρχουν περισσότεροι

από 250 εκατ. χρήστες του διαδικτύου καθημερινά στην Ευρώπη και ότι σχεδόν όλοι οι Ευρωπαίοι διαθέτουν κινητά τηλέφωνα, έχει μεταβάλει τον τρόπο ζωής. Η Ευρώπη έχει αποφασίσει να επενδύσει σημαντικά κεφάλαια στην ανάπτυξη καινοτομιών και δεξιοτήτων που θα εξελίξουν την ευρωπαϊκή οικονομία σε οικονομία της δημιουργίας, της γνώσης, της παραγωγής και της αναπλήρωσης των χαμένων θέσεων εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρώπη 2020 καθορίζει ένα όραμα για την επίτευξη υψηλών επιπέδων απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής, που θα υλοποιηθούν μέσω συγκεκριμένων δράσεων σε επίπεδο ΕΕ, αλλά και σε εθνικό

επίπεδο. Η Ψηφιακή Ατζέντα για την Ευρώπη είναι μία από τις επτά πρωτοβουλίες της στρατηγικής Ευρώπη 2020, για τον καθορισμό του βασικού καταλυτικού ρόλου που πρέπει να αναλάβουν οι Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών, ώστε η Ευρώπη να επιτύχει τους φιλόδοξους στόχους της το 2020. Ο στόχος της Ψηφιακής Ατζέντας είναι να χαράξει

“ Στον τομέα των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών οφείλεται το 5% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ, αξίας €660 δις ετησίως ”

μια πορεία για τη μεγιστοποίηση του κοινωνικού και οικονομικού δυναμικού των ΤΠΕ, κυρίως του διαδικτύου. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η στρατηγική για την ενίσχυση της απασχόλησης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποσκοπεί να διπλασιάσει σχεδόν τον αριθμό των νέων, των δασκάλων και των ερευνητών που λαμβάνουν υποτροφίες της ΕΕ για σπουδές και κατάρτιση στο εξωτερικό. Οι αποδέκτες θα αυξηθούν ετησίως από 400.000 σήμερα σε σχεδόν 800.000 στο μέλλον.

Αυτός είναι ένας από τους κύριους στόχους της σημαντικής αύξησης των επενδύσεων της ΕΕ για την εκπαίδευση, τη νεολαία και τη δημιουργικότητα που πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο

Απασχόλησης, Παραγωγικότητας και

σχέδιο προϋπολογισμού της για τα έτη 2014 - 2020. Η βελτίωση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης καθώς και η παροχή βοήθειας στα άτομα, έτσι ώστε να αποκτήσουν τις κατάλληλες δεξιότητες έχει πρωταρχική σημασία για να καλυφθούν οι μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας και να καταπολεμηθεί η φτώχεια. Η αύξηση των επενδύσεων στις βιομηχανίες της δημιουργίας θα ενισχύσει την απασχόληση σε έναν κλάδο που αντιπροσωπεύει το 4,5% του ΑΕΠ της ΕΕ και το 3,8% της απασχόλησης. Η πρόταση της Επιτροπής περιλαμβάνει ένα νέο πρόγραμμα για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη νεολαία με το οποίο πρόκειται να χορηγηθούν €15,2 δις (+73%) μέσα σε επτά έτη.

Εκτός από την αύξηση των υποτροφιών για σπουδές και κατάρτιση, το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην παροχή στήριξης για τον εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών συστημάτων, την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών θεσμών καθώς και την ανάληψη μεταρρυθμίσεων πολιτικής. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αύξηση στον προτεινόμενο προϋπολογισμό, κάτι που αντανάκλα την προτεραιότητα που αποδίδεται στις επενδύσεις στον τομέα της γνώσης για το μέλλον στην Ευρώπη. Με το νέο πρόγραμμα "Ευρώπη της Δημιουργίας", που περιλαμβάνει τα υπάρχοντα προγράμματα Πολιτισμός, MEDIA και MEDIA Mundus θα υποστηριχθούν οι τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας με προϋπολογισμό ύψους €1,6 δις (+37%). Το πρόγραμμα θα επικεντρωθεί στην αρωγή οργανώσεων και επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν διασυνοριακή δράση και συνδέονται άρρηκτα με την προώθηση της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας. Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Καινοτομίας και Τεχνο-

λογίας και οι δράσεις Marie Curie, που υποστηρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την κατάρτιση και τη σταδιοδρομία ερευνητών θα αποτελούν τμήματα της νέας στρατηγικής "Ορίζοντας 2020" της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία, που θα χρηματοδοτηθεί με €80 δις (+46%) βάσει της πρότασης του προϋπολογισμού. Σκοπός είναι να ενισχυθεί η παγκόσμια ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, καθώς και η δημιουργία θέσεων εργασίας και η παραγωγή ιδεών του μέλλοντος.

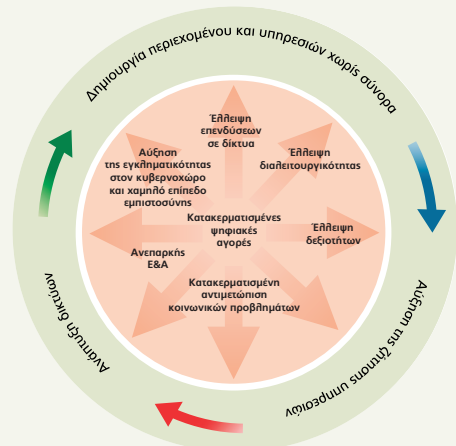
Προβλήματα και λύσεις

Μολιόντι, όμως, έχει ήδη αναδειχθεί ένας νέος ψηφιακός τρόπος ζωής για πολλούς Ευρωπαίους πολίτες με βάση την τεχνολογία, που δηλώνει το "παγκόσμιο" και χωρίς σύνορα βεληκεές της, οι πολίτες αντιλαμβάνονται ότι η ενιαία αγορά που είχε σχεδιαστεί πριν από το διαδίκτυο εξακολουθεί να παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις. Η απόλαυση των ψηφιακών τεχνολογιών εκ μέρους των πολιτών, των καταναλωτών ή των εργαζομένων, περιορίζεται από ανησυχίες σχετικά με την ιδιωτική ζωή και την ασφάλεια, ανεπαρκή πρόσβαση στο διαδίκτυο, περιορισμένη χρηστικότητα, απουσία σχετικών δεξιοτήτων ή από έλλειψη προσβασιμότητας για όλους.

Οι Ευρωπαίοι απογοητεύονται όταν οι ΤΠΕ δεν εκπληρώνουν τις υποσχέσεις τους για βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών. Οι πολίτες ανησυχούν ότι, καθώς το διαδίκτυο έχει επιταχύνει τον ανταγωνισμό για επενδύσεις, θέσεις εργασίας και οικονομική επιρροή σε παγκόσμιο επίπεδο, η Ευρώπη δεν εξοπλίζεται επαρκώς για να ευμερήσει σε αυτόν τον τομέα ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης. Δεδομένου, ότι οι ΤΠΕ αντιπροσωπεύουν σημαντικό μερίδιο της συνολικής προστιθέμενης αξίας στην Ευρωπαϊκή

βιομηχανική προσπάθεια - όπως η αυτοκινητοβιομηχανία (25%), οι συσκευές ευρείας κατανάλωσης (41%) ή η υγεία και η ιατρική (33%) - η έλλειψη επενδύσεων σε Έρευνα και Ανάπτυξη στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών συνιστά απειλή για ολόκληρο τον ευρωπαϊκό τομέα βιομηχανίας και υπηρεσιών.

Η Ευρώπη πρέπει να αντιμετωπίσει αυτά τα προβλήματα, ώστε να δημιουργηθεί ένας ενάρετος κύκλος τόνωσης της οικονομίας της ΕΕ μέσω της χρήσης των ΤΠΕ. Κάτι τέτοιο μπορεί να συμβεί με την παροχή ελκυστικών υπηρεσιών σε ένα περιβάλλον χωρίς σύνορα, ενώ η ύπαρξη και η χρήση τους θα δημιουργήσει ζήτηση για ταχύτερο διαδίκτυο. Αυτή η ζήτηση για ταχύτερο διαδίκτυο θα δημιουργήσει, με τη σειρά της, ευκαιρίες επένδυσης σε ταχύτερα δίκτυα. Όταν εγκατασταθούν και αρχίσουν να χρησιμοποιούνται ευρέως, τα ταχύτερα δίκτυα θα ανοίξουν το δρόμο για ακόμη πιο καινοτόμες υπηρεσίες. Η Ψηφιακή Ατζέντα για την Ευρώπη προσδιορίζει τους τομείς στους οποίους πρέπει να επικεντρώσει τις προσπάθειές της η Ευρώπη, ώστε να τεθεί σε κίνηση αυτός ο ενάρετος κύκλος, Διάγραμμα 1.

Διάγραμμα 1. Ο ενάρετος κύκλος στην ψηφιακή οικονομία, Πηγή: A Digital Agenda for Europe, European Commission, 2010

Ευρώπη 2020: Όραμα Υψηλού Επιπέδου Απασχόλησης, Παραγωγικότητας και Κοινωνικής Συνοχής

Ελλάδα, χαμηλές τεχνολογικές επιδόσεις

Η Ελλάδα έχει κληθεί να συμμετάσχει στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής ψηφιακής ατζέντας, αναλαμβάνοντας το δικό της μέρος ευθύνης για το μέλλον της Ευρώπης το 2020. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Digital Agenda Scoreboard της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το 2010 οι τεχνολογικές επιδόσεις της χώρας μας κυμάνθηκαν σε χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση με το μέσο όρο του συνόλου της ΕΕ, Διάγραμμα 2. Αναλυτικά, η Ελλάδα εμφανίζει μεγάλο ποσοστό πολιτών (πολύ πάνω από το μέσο

“ Οι Ευρωπαίοι απογοτεύονται όταν οι ΤΠΕ δεν εκπληρώνουν τις υποσχέσεις τους για βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών ”

όρο), οι οποίοι ποτέ δεν έχουν χρησιμοποιήσει το Διαδίκτυο. Το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 53% του συνόλου του πληθυσμού. Ικανοποιητικές είναι οι επιδόσεις της χώρας μας όσον αφορά τη διείσδυση των ευρυζωνικών δικτύων και τη χρήση τους και τη σύνδεση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο Διαδίκτυο. Αντίθετα, απογοητευτικά είναι τα στοιχεία για τη χρήση ηλεκτρονικών τραπεζικών υπηρεσιών, υπηρε-

σιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και ηλεκτρονικού επιχειρείν. Ειδικά, στην κατηγορία των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η Ελλάδα εμφανίζει χαμηλά ποσοστά, τη δεύτερη χαμηλότερη επίδοση στο σύνολο της ΕΕ. Τα πρόσφατα στοιχεία δείχνουν πως λόγω της κρίσης, οι Έλληνες αρχίζουν και έρχονται πιο κοντά στο Διαδίκτυο και τη χρήση των υπηρεσιών του Διαδικτύου. Ωστόσο, η ανάλυση των στοιχεί-

ων, όπως επισημαίνεται και στο Digital Agenda Scoreboard, δείχνει πως πρέπει να γίνουν πολλά ώστε να ενεργοποιηθεί το 53% των Ελλήνων πολιτών που δεν έχει χρησιμοποιήσει ποτέ το Διαδίκτυο. Αντίστοιχα βήματα πρέπει να γίνουν, ώστε να ενεργοποιηθεί η χρήση ηλεκτρονικών υπηρεσιών για τους πολίτες που είναι στο χαμηλότερο σημείο σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες μέλη της ΕΕ, Πίνακας 1. ¹

Δείκτες	M.O. στην ΕΕ των 27	Κατάταξη χωρών με τις χαμηλότερες τιμές	Κατάταξη χωρών με τις μεσοπρόθεσμες χαμηλές τιμές	Κατάταξη χωρών με τις μεσοπρόθεσμες υψηλές τιμές	Κατάταξη χωρών με τις υψηλότερες τιμές
Ευρυζωνικότητα					
Συνολικός αριθμός σταθερών ευρυζωνικών γραμμών	133.062.126			2.252.653	
Διείσδυση ευρυζωνικότητας	26,6	19,9			
Μερίδιο νεοεισερχόμενων σε σταθερές ευρυζωνικές γραμμές	56,7		51		
Μερίδιο σταθερών ευρυζωνικών γραμμών ≥ 2 Mbps	86,7				100
Μερίδιο σταθερών ευρυζωνικών γραμμών ≥ 10 Mbps	38,9			54,4	
DSL μερίδιο γραμμών σταθερής ευρυζωνικής πρόσβασης	77,2				99,6
Συνολική Σταθερή ευρυζωνική κάλυψη (ως % του συνολικού πληθυσμού)	95,3	91,2			
Σταθερή ευρυζωνική κάλυψη (ως % του αγροτικού πληθυσμού)	82,5	60			
Διείσδυση ευρυζωνικότητας από κινητό τηλέφωνο - παροχή υπηρεσιών δεδομένων μέσω κάρτας, modem, κ.λπ.	7,2	2,6			
% Νοικοκυριών με ευρυζωνική σύνδεση	60,8	41,2			
% Επιχειρήσεων με σταθερή ευρυζωνική σύνδεση	84,1		80,3		
3G κάλυψη (ως % του συνολικού πληθυσμού)	89,9		90		
% Πληθυσμού που έχει πρόσβαση στο Διαδίκτυο μέσω κινητού τηλεφώνου χρησιμοποιώντας UMTS (3G)	7,4	2,4			
Χρήση Διαδικτύου					
% Νοικοκυριών με πρόσβαση στο Διαδίκτυο στο σπίτι	70,1	46,4			
% Πληθυσμού που είναι τακτικοί χρήστες του Διαδικτύου (τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα)	65	40,9			
% Μειονεκτούντων ατόμων τα οποία είναι τακτικοί χρήστες του Διαδικτύου (τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα)	48,2	22,6			
% Πληθυσμού που είναι συχνοί χρήστες του διαδικτύου (κάθε μέρα ή σχεδόν κάθε μέρα)	53,1	31,2			
% Πληθυσμού που χρησιμοποιεί φορητό Η/Υ για πρόσβαση στο διαδίκτυο, μέσω ασύρματων δικτύων μακριά από το σπίτι ή την εργασία	18,5	2,5			
% Πληθυσμού που δεν έχουν χρησιμοποιήσει ποτέ το διαδίκτυο	26,3				52,5
Αφομοίωση των υπηρεσιών Διαδικτύου (% του πληθυσμού)					
% Πληθυσμού που αναζητεί online πληροφορίες για προϊόντα και υπηρεσίες	56,1	35,9			
% Πληθυσμού που διαβάζει - "κατεβάζει" ηλεκτρονικές εφημερίδες/ περιοδικά	34,3	25,4			
% Πληθυσμού που παίζει - "κατεβάζει" παιχνίδια, φωτογραφίες, ταινίες ή μουσική	27,9	18,3			
% Πληθυσμού που χρησιμοποιεί online τραπεζικές συναλλαγές	36	5,7			
% Πληθυσμού που "ανεβάζει" περιεχόμενο που έχει δημιουργήσει για να διαμοιραστεί στο διαδίκτυο	22	9,6			
% Πληθυσμού που αναζητεί online πληροφορίες για την υγεία	34	22,3			
% Πληθυσμού που αναζητεί online πληροφορίες για θέση εργασίας ή αποστολή αιτήσεων για θέση εργασίας	15,2	6,1			
% Πληθυσμού που παρακολουθεί online μαθήματα (για οποιοδήποτε θέμα)	4,7	2,1			
% Πληθυσμού που αναζητεί online πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευση, την κατάρτιση ή μαθήματα	23,2	12,3			
% Πληθυσμού που αλληλεπιδρά online με τις δημόσιες αρχές	31,7	13,4			
% Πληθυσμού που στέλνει συμπληρωμένα έντυπα σε δημόσιες αρχές, μέσω του διαδικτύου	13,4	4,5			
Αφομοίωση υπηρεσιών διαδικτύου (% των χρηστών του Διαδικτύου)					
% Χρηστών του διαδικτύου που αναζητά online πληροφορίες για προϊόντα και υπηρεσίες	81,2		80,8		
% Χρηστών του διαδικτύου που διαβάζει - "κατεβάζει" ηλεκτρονικές εφημερίδες/ περιοδικά	49,7		57,2		
% Χρηστών του διαδικτύου που παίζει - "κατεβάζει" παιχνίδια, φωτογραφίες, ταινίες ή μουσική	40,4		41,1		
% Χρηστών του διαδικτύου που χρησιμοποιεί online τραπεζικές συναλλαγές	52,1	12,8			
% Χρηστών του διαδικτύου που "ανεβάζει" περιεχόμενο που έχει δημιουργήσει για να μοιραστεί στο διαδίκτυο	31,8	21,6			
% Χρηστών του διαδικτύου που αναζητεί online πληροφορίες για την υγεία	49,3			50,1	
% Χρηστών του διαδικτύου που αναζητεί online πληροφορίες για θέση εργασίας ή αποστολή αιτήσεων για θέση εργασίας	22	13,7			
% Χρηστών του διαδικτύου που παρακολουθεί online μαθήματα (για οποιοδήποτε θέμα)	6,8		4,7		
% Χρηστών του διαδικτύου που αναζητεί online πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευση, την κατάρτιση ή μαθήματα	33,6	27,6			
% Χρηστών του διαδικτύου που αλληλεπιδρά online με τις δημόσιες αρχές	45,8	30,2			
% Χρηστών του διαδικτύου που στέλνει συμπληρωμένα έντυπα σε δημόσιες αρχές	19,3	10			
Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση					
% Βασικών δημόσιων υπηρεσιών για τους πολίτες, οι οποίες είναι πλήρως διαθέσιμες online	80,9	37,5			
% Βασικών δημόσιων υπηρεσιών για τις επιχειρήσεις, οι οποίες είναι πλήρως διαθέσιμες online	89,4	62,5			
% Πληθυσμού που αλληλεπιδρά online με τις δημόσιες αρχές	41,2	15,8			
% Πληθυσμού που στέλνει συμπληρωμένα έντυπα σε δημόσιες αρχές, μέσω του διαδικτύου	21	6,6			
% Επιχειρήσεων που αλληλεπιδρούν online με τις δημόσιες αρχές	75,7		77,2		
% Επιχειρήσεων που επιστρέφουν συμπληρωμένα έντυπα σε δημόσιες αρχές, μέσω του διαδικτύου	60,3			67,4	
% Επιχειρήσεων που υποβάλλουν πρόταση σε ηλεκτρονικό σύστημα προσφορών (e-procurement)	12,5		11,5		
Ηλεκτρονικό Εμπόριο					
% Πληθυσμού που αγοράζει online αγαθά ή υπηρεσίες	40,4	12,4			
% Χρηστών του Διαδικτύου που αγοράζει online αγαθά ή υπηρεσίες	56,8	27,2			
% Πληθυσμού που αγοράζει online αγαθά ή υπηρεσίες, από άλλες χώρες της Ε.Ε.	8,8		4,4		
% Χρηστών του Διαδικτύου που αγοράζει online αγαθά ή υπηρεσίες, από άλλες χώρες της Ε.Ε.	12,4		9,6		
% Πληθυσμού που πωλεί online αγαθά ή υπηρεσίες (π.χ. μέσω δημοπρασιών)	12,8	0,6			
% Χρηστών του Διαδικτύου που πωλεί online αγαθά ή υπηρεσίες (π.χ. μέσω δημοπρασιών)	18,5	1,3			
% Πληθυσμού που αγοράζει περιεχόμενο ή λογισμικό που παραδόθηκε ή αναβαθμίστηκε online	11,7	1,2			
% Χρηστών του Διαδικτύου που αγοράζει περιεχόμενο ή λογισμικό που παραδόθηκε ή αναβαθμίστηκε online	16,4	2,5			
Σύνολο online πωλήσεων εκ μέρους των επιχειρήσεων, ως % του συνολικού κύκλου εργασιών τους	13,9	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία			
% Επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν οποιοδήποτε δίκτυο υπολογιστών για αγορές (τουλάχιστον 1%)	26,8	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία			
% Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν οποιοδήποτε δίκτυο υπολογιστών για αγορές (τουλάχιστον 1%)	26,4	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία			
% Επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν οποιοδήποτε δίκτυο υπολογιστών για πωλήσεις (τουλάχιστον 1%)	13,4		8,5		
% Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν οποιοδήποτε δίκτυο υπολογιστών για πωλήσεις (τουλάχιστον 1%)	12,8		8,2		
Ηλεκτρονικό Επιχειρείν					
% Μεγάλων επιχειρήσεων που μοιράζονται εσωτερικά online πληροφορίες για πωλήσεις/ αγορές	73,6		72,7		
% Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που μοιράζονται εσωτερικά online πληροφορίες για πωλήσεις/ αγορές	39,6			47,6	
% Επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν λογισμικό Customer Relationship Management (CRM)	17			17,9	
% Επιχειρήσεων που ανταλλάσσουν επιχειρηματικά έγγραφα για αυτόματη επεξεργασία	34,2	17,8			
% Επιχειρήσεων που στέλνουν/ λαμβάνουν ηλεκτρονικά τιμολόγια σε κατάλληλη μορφή για αυτόματη επεξεργασία	30,8	15,7			
% Επιχειρήσεων που ανταλλάσσουν ηλεκτρονικές πληροφορίες για την αλυσίδα εφοδιασμού	17,9			20,6	

Πίνακας 1. Προφίλ για την Ελλάδα, Πηγή: Digital Agenda Scoreboard, European Commission, 6/2011